

Fagtekst:

Studentidentitet

Av Trine Gilje Mathiesen

Formålet med denne pakken er å støtte arbeidet med å hjelpe elever i studiespesialiserende programmer med å utvikle de personlige og akademiske kompetanser som de vil trenge som studenter. Alle de foregående øktene i denne pakken skal støtte læreren som jobber innenfor studieforbereende programmer i arbeidet med elevens utvikling av de personlige og akademiske kompetansene som er nødvendige i høyere utdanning gjennom utforming av faglige oppgaver og arbeidet med utvikling av strategier. Denne siste økten tar for seg en viktig del av grunnlaget for at eleven og studenten lykkes i arbeidet sitt, nemlig elevens innstilling til egen rolle – altså ansvarsfordeling og handlingsrom – i læringsarbeidet. For det er slik at hva enn vi ber våre elever om å være eller å gjøre, vet vi at deres innstilling til institusjonen (skolen) og arbeidet den pålegger dem (skolearbeidet) påvirker den faglige og personlige utviklingen som høgskoler og universiteter etterspør hos studenten. En positiv innstilling til institusjonen og læringsarbeidet skaper studentidentitet: Eleven forholder seg til eget læringspotensial og egen rolle i læringsarbeidet på en måte som likner studentens: aktivt og ansvarlig. Slik går eleven fra å ha en elevidentitet (innstilling til seg selv som mottaker av kunnskap) til å utvikle en positiv studentidentitet (innstilling til seg selv som utvikler og eier av kunnskap og kompetanser) (Farrington et al., 2014).

Gjennom arbeidet med de kompetansene som allerede er blitt belyst i denne pakken, hjelpes eleven å gå fra ha elevidentitet til å utvikle en studentidentitet. For mange er det for seint å starte dette utviklingsarbeidet når de når høyere utdanning, og de faller fra. Arbeidet med elevenes innstilling bør derfor starte allerede i første klasse i videregående skole.

Å evne å være utholdende i møte med krevende arbeid vil gagne eleven i utdanningsløpet, både i videregående og i høyere utdanning, men utvikling av slik utholdenhet kan være møysommelig arbeid, spesielt for elever som ikke har utviklet denne personlige kompetansen innen de når videregående skole. Derfor er det viktig at eleven utvikler en positiv innstilling til egne muligheter og eget ansvar; at hardt arbeid er nødvendig for suksess, at det vil være verdt å arbeide hardt og at ansvaret for selve læringen ligger hos den lærende. Slik kan eleven tåle både nederlag og utfordrende og slitsomt arbeid. Så er det lærerens ansvar å tilrettelegge for utvikling av studie- og studentkompetanse. Den mest virkningsfulle måten å fremme utvikling av studentidentitet på er å behandle eleven som en student gjennom oppgaveutforming, faglige krav og arbeidsmåter. Slike opplegg innebærer:

- at eleven møter utfordrende personlige og faglige krav
- at læreren i løpet av det videregående utdanningsløpet i økende grad trer tilbake fra formidlerrollen og inn i rollen som aktiv veileder
- at eleven får rikelig anledning til å jobbe med dybdelæringsoppgaver og utvikling av strategier

Det er viktig at det stilles krav til eleven om å reflektere over sammenhengen mellom atferd, innsats, faglige og akademiske utvikling på den ene side, og resultatene på den annen side for slik å utvikle eierskap til prosessen og produktet/resultatet. Dette gjøres i egnevalueringer. Videre bør læreren stille rimelige, men høye krav til elevene samtidig som læreren tydelig formidler at læreren er tilgjengelig for veiledning dersom hjelp og støtte trengs underveis i arbeidet. I veiledning er det viktig at læreren uttrykker tro på at eleven har de ressursene som trengs for at innsatsen skal gi avkastning. Klarer man å skape et slik læringsrom, senkes stressnivået og eleven tør ta initiativ, engasjere seg og ta ansvar for egne meninger og eget arbeid. Slik skapes grunnlaget for at eleven påtar seg ansvaret for resultatene av arbeidet og for det videre arbeidet med oppgaven, faget og skolen. Gjentatte opplevelser av nederlag kombinert med en manglende forståelse for hvorfor innsats ikke fører fram skaper fort en negativ innstilling til skolen og faglige oppgaver, og

derfor understrekes viktigheten av egnevalueringer samt samtalene og samarbeidet med læreren som veileder. Etter hvert som eleven utvikler eierskap til egen læring og forståelse for læringsarbeidet, utholdenhet og formålstjenlige læringsstrategier, mot til å stå for egne meninger og mot til å søke hjelp ved behov, vokser studentidentiteten fram. Og etterhvert som studentidentiteten tar form, settes en positiv vekselvirkning mellom studentidentitet og fag-, studie- og studentkompetanser i spill: De forsterker hverandre gjensidig. Utvikler eleven en slik identitet, støttes utviklingen av studiekompetanse og studentkompetanse fordi en slik identitet skaper selvstendighet, engasjement og motivasjon, som i sin tur fremmer utholdenhet og øker sjansene for at eleven fullfører oppgaven, gjennomfører skoleløpet og realiserer sitt potensial. Slike erfaringer styrker i neste omgang studentidentiteten. Slik rustes eleven for overgangen til høgskole- og universitetsstudier og det som venter dem der.

Referanser

- Alexander, P. (2005). The path to competence: A lifespan developmental perspective on reading. *Journal of Literacy Research*, 1 - 30.
- Bailey, R., Pearce, G., Winstanley, C., Sutherland, M., Smith, N., & Dickenson, M. (2008). A systematic review of interventions aimed at improving the educational achievement of pupils identified as gifted and talented. *Social Science Research Unit*, (1612), 1–27. Hentet fra <http://eppi.ioe.ac.uk/reel/>
- Bean, J. C. (2011). *Engaging Ideas: The Professor's Guide to Integrating Writing, Critical Thinking, and Active Learning in the Classroom* (2nd ed.). Chichester: Wiley.
- Børte, K., Lillejord, S., & Johansson, L. (2016). EVNERIKE ELEVER OG ELEVER MED STORT LÆRINGSPOTENSIAL: En forskningsoppsummering. Hentet fra [///C:/Users/2917421/Downloads/EvnerikeFERDIGRAPPORT,0 \(1\).pdf](///C:/Users/2917421/Downloads/EvnerikeFERDIGRAPPORT,0 (1).pdf)
- Farrington, C. A., Roderick, M., Allensworth, E., Nagaoka, J., Keyes, T. S., Johnson, D. W., & Beechum, N. O. (2014). *Teaching Adolescents To Become Learners The Role of Noncognitive Factors in Shaping School Performance : A Critical Literature Review Socio-Cultural Context Academic Mindsets Academic Learning Strategies Academic Behaviors Academic Performance*. Chicago: University of Chicago Consortium on Chicago School Research. Hentet fra <https://consortium.uchicago.edu/sites/default/files/publications/Noncognitive%20Report.pdf>